מסע בזמן - יום ירושלים

קהל יעד: כיתות ד' - ה'

מספר תחנות: 8

סוג הפעילות: מתמטית-היסטורית, חקר פעיל בקבוצות

מטרות הלמידה:

- להעמיק את ההיכרות עם ההיסטוריה של ירושלים דרך מקומות מרכזיים
- לתרגל פתרון בעיות מתמטיות בנושאים שונים.

חומרים נדרשים:

- דפי מפת המסלול (לכל קבוצה ילד מוביל עם המפה)
- מעטפות תחנות (מסומנות לפי מספר התחנה – 1 עד 8)
- שאלות ודפי מענה לכל תחנה (ניתנים בתוך המעטפות)

שלבי הפעילות:

פתיחה (10 דקות)

1. הסבר קצר על ההיסטוריה של ירושלים.
2. הצגת מפת המסלול – כל קבוצה מקבלת עותק אישי.
3. הצגת האפשרות ל-2 דרכי התקדמות (המורה תבחר מראש):
    - ◦ דרך מונחית: המורה מוסרת מעטפה לפי התחנה הבאה.
    - ◦ דרך חיפוש חופשי: הילדים מאתרים את התחנה הבאה לפי הרמזים או מיקום פיזי בבית הספר.

מהלך הפעילות (45–60 דקות)

- בכל תחנה: הילדים פותחים את המעטפה, קוראים את הרקע ההיסטורי ופותרים 3 שאלות מתמטיות.
- לאחר שסיימו, מבקשים את המעטפה הבאה או ממשיכים לתחנה הבאה לפי המפה.

הערות למורה:

- ניתן להציב את המעטפות בתחנות פיזיות ברחבי בית הספר (למשל: מתחת לספסל, ליד מפת בית הספר, ליד חדר המוזיקה וכד').
- אפשר להצמיד רמזים או חידות קצרות שיעזרו למצוא את המעטפה.
- **לתשומת לבכם: הרקע ההיסטורי בכל תחנה מבוסס על עובדות אמיתיות, אך הנתונים המספריים שמופיעים בשאלות (כמו מידות, כמויות, זמנים וכדומה) הומצאו לצורכי למידה בלבד ואינם משקפים נתונים מדויקים מהמקורות.**

מסע בזמן בירושלים

① גבעת התחמושת

② ההכרזה על המדינה

③ שחרור העיר העתיקה

④ היכל הספר

⑤ מוזיאון ישראל

⑥ תחנת הרכבת ההיסטורית

⑦ שוק מחנה יהודה

⑧ חומות העיר

תחנה 1 – גבעת התחמושת

גבעת התחמושת הייתה מוצב ירדני מבוצר בצפון ירושלים. בקרב קשה שנערך במקום במלחמת ששת הימים, לחמו לוחמי חטיבת הצנחנים בשטח בנוי, מחופר וצפוף. הקרב נחשב לאחד מהקרבות הקשים ביותר לשחרור ירושלים, ובמהלכו נהרגו עשרות לוחמים. כיום שוכן במקום אתר הנצחה חשוב לזכר הנופלים.

שאלה 1: באתר ההנצחה מדליקים 3,428 נרות בכל שנה. כמה נרות מדליקים ב - 8 שנים?

שאלה 2: אם שטח הגבעה הוא 60 מטר על 50 מטר – מה שטח הקרב הכולל?

שאלה 3: במהלך הקרב השתתפו 96 חיילים. אם בכל חוליית לוחמים היו 6 חיילים -כמה חוליות לחימה היו בסך הכל?

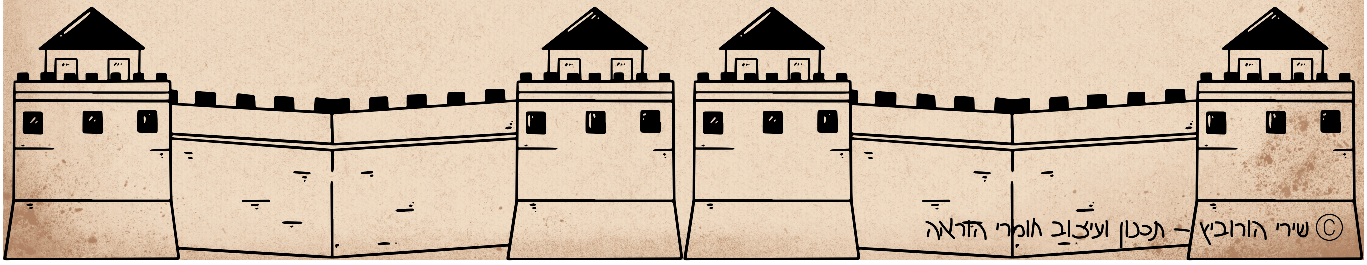

תחנה 2 – ההכרזה על המדינה

ב־14 במאי 1948, ה׳ באייר תש״ח, הכריז דוד בן-גוריון על הקמת מדינת ישראל. הטקס נערך בבית דיזנגוף שבתל אביב, אך שמחת ההכרזה הורגשה גם בירושלים. תושבי העיר יצאו לרחובות, שרו ורקדו, למרות המתיחות והקרבות שהחלו לפרוץ סביבם. האירוע היה רגע מכונן בתולדות העם היהודי.

שאלה 1: בכיכר ציון עמדו 300 אנשים. לאחר זמן מה הגיעו עוד 3 קבוצות של 80 אנשים. כמה אנשים היו שם בסך הכול?

שאלה 2: כל אחד מהאנשים החזיק 2 דגלי ארץ ישראל. כמה דגלים הונפו בכיכר?

שאלה 3: אם חצי מהאנשים היו ילדים – כמה מבוגרים היו בכיכר?

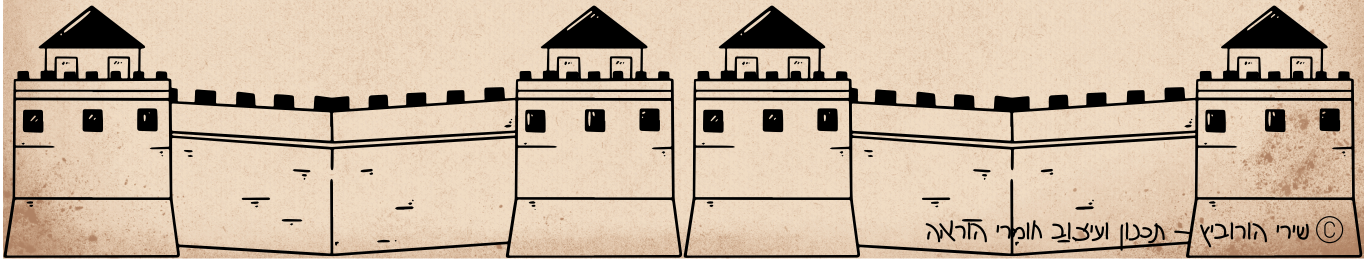

תחנה 3 – שחרור העיר העתיקה

במלחמת ששת הימים, ביוני 1967, נכנסו לוחמי צה"ל דרך שער האריות ושחררו את העיר העתיקה מידי ירדן. זה היה רגע היסטורי מרגש שבו חזר העם היהודי לכותל המערבי לראשונה מזה 19 שנים. הלוחמים צעדו בין סמטאות האבן, וההתרגשות הייתה עצומה.

שאלה 1: שער האריות בגובה 8 מטר וברוחב 4 מטר. מה היקף הפתח? (היקף מלבן)

שאלה 2: אם בכל דקה עברו 10 לוחמים – כמה לוחמים עברו ב-12 דקות?

שאלה 3: אם כל לוחם צעד 20 צעדים ואורך כל צעד 1 מטר – כמה מטרים הלכו 10 לוחמים?

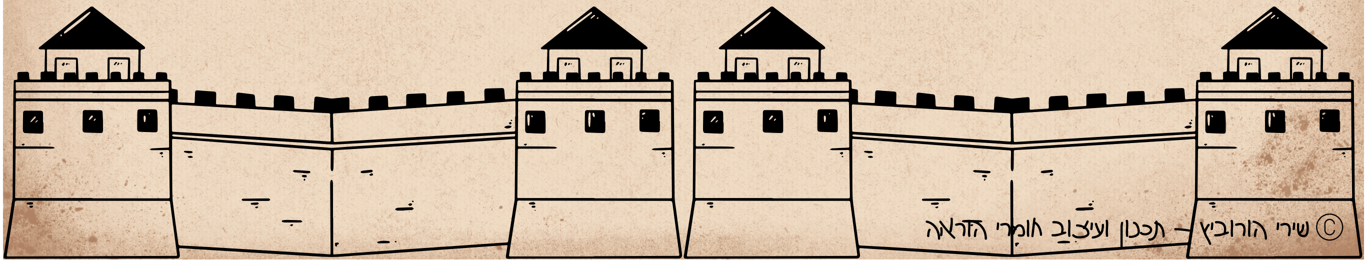

© שירי הורוביץ – תכנון ועיצוב חומרי הוראה

תחנה 4 – היכל הספר

היכל הספר שבמוזיאון ישראל נבנה כדי לשמר את מגילות ים המלח שנמצאו במערות קומראן. אלו מסמכים עתיקים מהתקופה השנייה של בית המקדש. המבנה עצמו מעוצב באופן ייחודי: גגו הלבן מסמל את בני האור, והבריכה השחורה סביבו מסמלת את בני החושך.

שאלה 1: במבנה יש 36 ארונות תצוגה. בכל ארון יש 4 מגילות. כמה מגילות יש בסך הכול?

שאלה 2: אם כל מגילה שוקלת 3 ק"ג – מה המשקל הכולל של כל המגילות?

שאלה 3: אם שליש מהמגילות המוצגות נמצאות בקומה השנייה, כמה מגילות נמצאות בקומה השנייה?

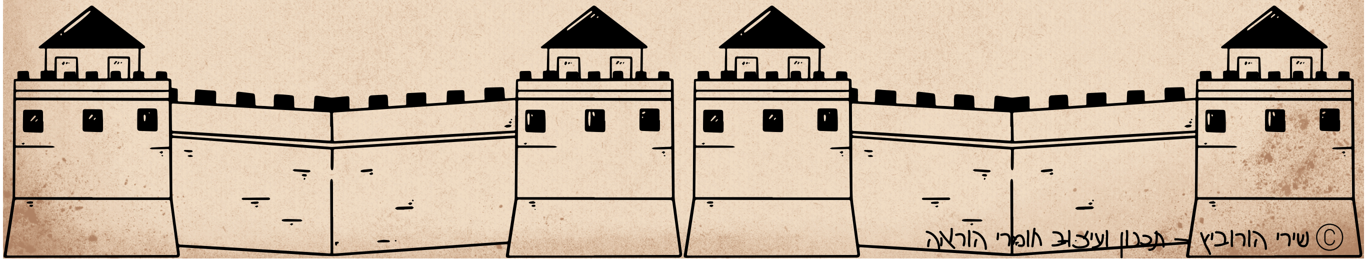

© שירי הורוביץ – תכנון ועיצוב חומרי הוראה

תחנה 5 – מוזיאון ישראל

מוזיאון ישראל הוא המוזיאון הלאומי של מדינת ישראל. הוא נוסד בשנת 1965 ומכיל אוספים חשובים מארץ ישראל, מהתנ"ך ומהעולם היהודי. במוזיאון תמצאו פסלים, ציורים, כתבי יד עתיקים וגם תערוכות אינטראקטיביות לתלמידים.

שאלה 1: במוזיאון יש 6 אגפים. בכל אגף 5 חדרים. בכל חדר 4 מוצגים. כמה מוצגים יש בסך הכול?

שאלה 2: אם מוצגים אלה מחולקים ל-12 תערוכות שוות – כמה מוצגים בכל תערוכה?

שאלה 3: במוזיאון ישראל 843 פסלים, 1,428 ציורים, 189 כתבי יד עתיקים. כמה פריטים בסה"כ יש במוזיאון ישראל?

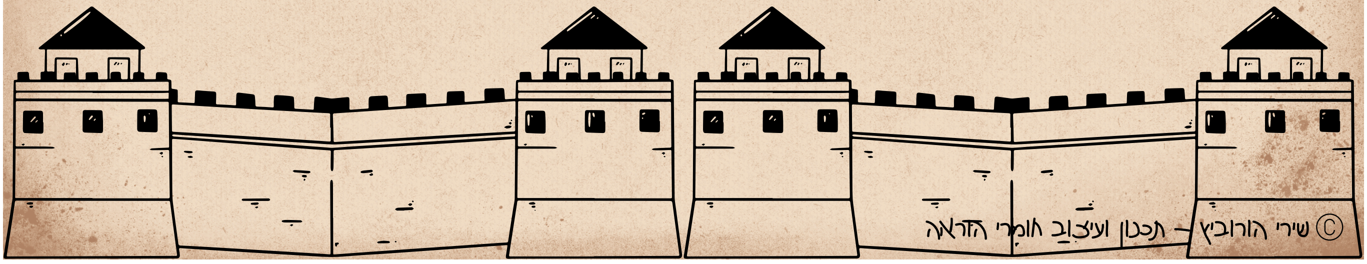

© שירי הורוביץ – תכנון ועיצוב חומרי הדרכה

תחנה 6 – תחנת הרכבת ההיסטורית

תחנת הרכבת הראשונה של ירושלים נחנכה בשנת 1892 וחיברה את העיר ליפו. זו הייתה הפעם הראשונה בהיסטוריה שירושלים התחברה למישור החוף באמצעות רכבת, דבר ששינה את תחבורת העיר. כיום התחנה משמשת כמרכז תרבות ופנאי.

שאלה 1: אם המרחק בין יפו לירושלים הוא 90 ק"מ, וכרגע רכבת עשתה חצי מהדרך – כמה ק"מ עשתה?

שאלה 2: בכל רכבת היו 18 קרונות ובכל קרון 20 מושבים. כמה מושבים היו בסך הכל?

שאלה 3: אם בכל יום נסעו 16 רכבות במשך 6 ימים – כמה רכבות נסעו באותו שבוע?

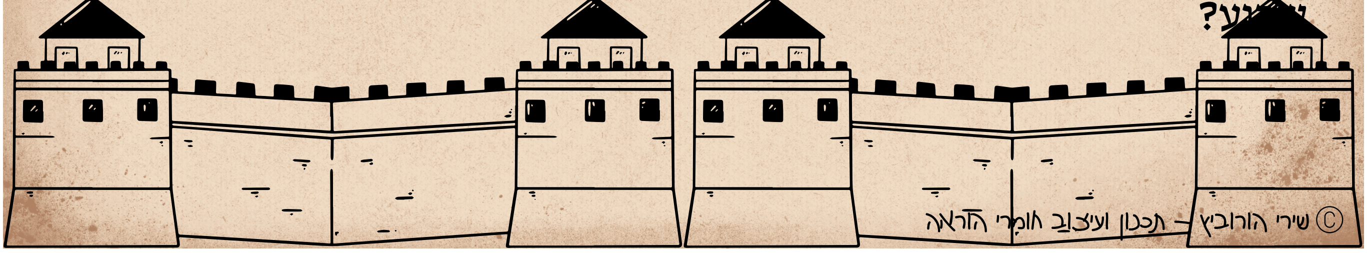

© שירי הורוביץ – תכנון ועיצוב חומרי הדרכה

תחנה 7 – שוק מחנה יהודה

שוק מחנה יהודה הוא שוק צבעוני וססגוני שפועל בלב ירושלים כבר למעלה ממאה שנה. אפשר למצוא בו ירקות, פירות, מאפים, תבלינים וגם חנויות בגדים ודוכני מזון. השוק מושך אליו תושבים ותיירים כאחד.

שאלה 1: בבוקר נמכרו 1,528 ק"ג עגבניות, 3,912 ק"ג מלפפונים ו-1,999 ק"ג גזר. כמה ק"ג של ירקות נמכרו בסך הכל?

שאלה 2: אם המחיר של ק"ג עגבניות הוא 12 ש"ח – כמה שילם לקוח על 11 ק"ג עגבניות?

שאלה 3: אם מתוך 60 לקוחות – רבע שילמו בכרטיס אשראי – כמה שילמו באשראי?

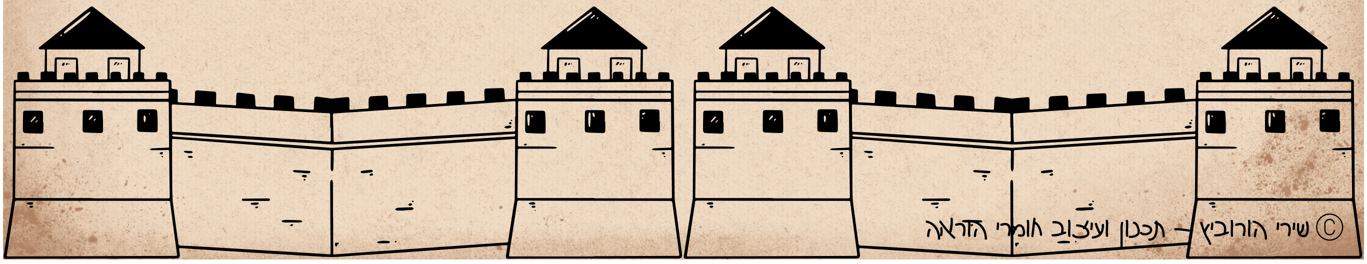

תחנה 8 – חומות העיר

חומות העיר העתיקה נבנו בתקופה העות'מאנית במאה ה-16 על ידי הסולטאן סולימאן המפואר. הן מקיפות את העיר העתיקה ויש בהן שבעה שערים פעילים. כיום מבצעים עבודות שימור קבועות כדי לשמר את מבני האבן העתיקים.

שאלה 1: אורך החומות הכולל הוא 400 מטר. אם בכל יום שופצה קטע באורך 50 מטר - כמה ימים נמשכה עבודת השיפוץ?

שאלה 2: אם בכל 25 מטר של חומה יש מגדל שמירה - כמה מגדלים יש לאורך החומה?

שאלה 3: חשבו את הגימטריה של המילה 'ירושלים'.

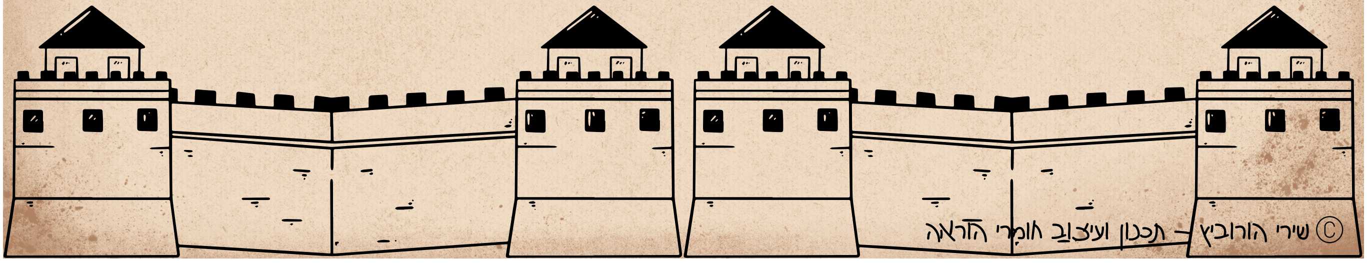

דף תשובות למורה

תחנה 1 – גבעת התחמושת

שאלה 1: 27,424
שאלה 2: 3000 מ"ר
שאלה 3: 16

תחנה 2 – ההכרזה על המדינה

שאלה 1: 540
שאלה 2: 1080
שאלה 3: 270

תחנה 3 – שחרור העיר העתיקה

שאלה 1: 24 מטר
שאלה 2: 120 לוחמים
שאלה 3: 200 מטר

תחנה 4 – היכל הספר

שאלה 1: 144
שאלה 2: 60 ק"ג
שאלה 3: 48

תחנה 5 – מוזיאון ישראל

שאלה 1: 120
שאלה 2: 10
שאלה 3: 2460

תחנה 6 – תחנת הרכבת ההיסטורית

שאלה 1: 45 ק"מ
שאלה 2: 360 מושבים
שאלה 3: 96 רכבות

תחנה 7 – שוק מחנה יהודה

שאלה 1: 7,439 ק"ג
שאלה 2: 132 ש"ח
שאלה 3: 15 לקוחות

תחנה 8 – חומות העיר

שאלה 1: 8 ימים
שאלה 2: 16 מגדלים
שאלה 3: 586